

Záverečná správa z medzinárodného projektu zameraného na kontrolu plynových varných dosiek a prenosných plynových varičov

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) sa zapojila do medzinárodného projektu, spoločnej akcie dohľadu nad trhom pre harmonizované výrobky s názvom „**JAHARP2020-1**“ spolufinancovaného Európskou komisiou/DG GROW v rámci akcie „Podpora EÚ pre spoločné akcie dohľadu nad trhom pre nepotravinové výrobky“.

Hlavným cieľom projektu bola identifikácia a následné odstránenie nebezpečných výrobkov z jednotného trhu Európskej únie (ďalej len „EÚ“), lepšie, viac harmonizovaný dohľad nad trhom, a v neposlednom rade získanie nových skúseností a znalostí pre orgány dohľadu jednotlivých členských štátov.

Projekt **JAHARP2020-1** bol zameraný na kontrolu **plynových varných dosiek a prenosných plynových varičov**. Do projektu sa zapojilo 14 štátov EÚ, a to: Belgicko, Česká republika, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Portugalsko, Slovensko, Španielsko a Švajčiarsko.

V prípade, ak nie sú splnené základné požiadavky na bezpečnosť, používatelia plynových varných dosiek a prenosných plynových varičov môžu byť vystavení niekoľkým rizikám, ako otrave CO (oxid uhoľnatý) spojeného s procesom spaľovania, emisiám nespálených plynov, požiaru, popáleninám od prístupných horúcich povrchov a zraneniam v dôsledku úniku plynu alebo mechanickým rizikám.

Predmetom kontroly boli 3 skupiny plynových spotrebičov:

- plynové varné dosky na domáce použitie,
- plynové varné dosky v rekreačných vozidlách (karavany, obytné príviesy, mobilné domy a člny), a
- prenosné plynové variče používané v rekreačných domoch alebo pri kempovaní s horizontálnou kartušou.

Obrázok 1 - Ilustračné fotografie výrobkov, ktoré boli predmetom projektu

V rámci projektu sa odobralo celkovo 25 vzoriek plynových spotrebičov na testovanie v akreditovanom skúšobnom laboratóriu, a to plynové varné dosky na domáce použitie (14 vzoriek), plynové varné dosky na použitie v rekreačných vozidlách (5 vzoriek) a prenosné plynové variče s horizontálnou kartušou (6 vzoriek). Vzorky boli vybrané na základe predchádzajúcej analýzy rizík a trhu so spätnou väzbou od zainteresovaných osôb z priemyslu,

ako aj informácií zo skupiny „Adco GAR“ (skupina administratívnej spolupráce medzi členskými štátmi v oblasti spotrebičov spaľujúcich plynné palivá). Testovanie výrobkov sa zameralo na tie bezpečnostné požiadavky, ktoré majú najväčší vplyv na bezpečnosť spotrebiteľov.

Vzorky boli odobraté z kamenných obchodov a od online predajcov. Mnohé z týchto vzoriek sa predávajú ako výrobky privátnej značky, t. j. pod značkou a ochrannou známkou dovozcu alebo obchodníka namiesto výrobcu. To znamená, že hoci sa mnohé z týchto výrobkov v skutočnosti vyrábajú v Číne, táto informácia nie je uvedená v ich sprievodnej či technickej dokumentácii.

Vzorky boli testované na overenie súladu so základnými požiadavkami Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2016/426 o spotrebičoch spaľujúcich plynné palivá a o zrušení smernice 2009/142/ES (ďalej len „Nariadenie (EÚ) 2016/426“). Za týmto účelom zúčastnené orgány dohľadu nad trhom vytvorili spoločný program testovania založený na najnovších platných vydaniach príslušných technických noriem EN 30-1-1:2021 (*Varné spotrebiče na plynné palivá pre domácnosť. Časť 1-1: Bezpečnosť. Všeobecne*), EN 30-1-1:2008+A3:2013 (*Varné spotrebiče na plynné palivá pre domácnosť. Časť 1-1: Bezpečnosť. Všeobecné požiadavky*) a EN 17476:2021 (*Požiadavky na spotrebiče na skvapalnené ropné plyny. Spotrebiče pracujúce pri tlaku nasýtených pár, ktoré obsahujú horizontálnu kartušu*).

VÝSLEDKY TESTOVANIA

Laboratórnym testovaním sa zistila aspoň jedna technická nezhoda u 14 spotrebičov, čo predstavuje 56 % spotrebičov s nedostatkom.

Viacere z testovaných vzoriek malo problém s ich konštrukciou a dizajnom. Napríklad v niekoľkých spotrebičoch sa horáky počas testovania zdeformovali. Tento nedostatok môže predstavovať riziko pre užívateľa, pretože z tohto dôvodu sa spaľovanie môže počas životnosti varnej dosky stále viac zhoršovať, čo môže následne generovať nadmerné množstvo CO a CO₂.

Ďalší nedostatok zistený počas testovania sa týkal dodávky plynu v niektorých testovaných vzorkách. Plyn naďalej unikal, keď bol spotrebič naklonený. Pre varné dosky používané vo vozidlách pre voľný čas, ktoré sú namontované v karavanoch, mobilných domoch, lodiach alebo iných vozidlách, kde môže byť spotrebič počas používania naklonený, je požiadavka

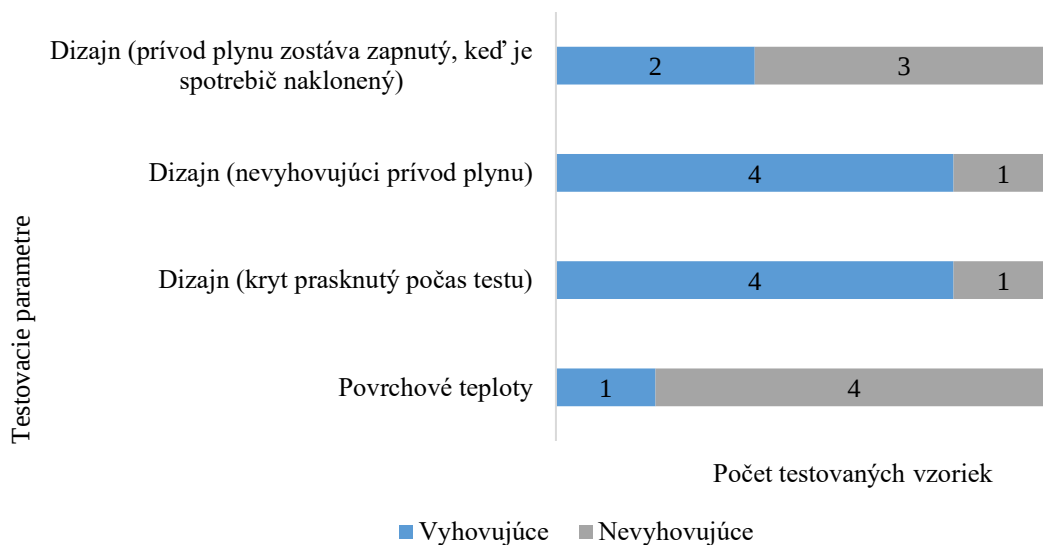
na odpojenie prívodu plynu veľmi dôležitá. Ak je spotrebič naklonený, prívod plynu sa musí zastaviť, aby plyn ďalej neunikal.

Nadmerné teploty povrchu vystavujú používateľa nebezpečenstvu popálenia, ak sa vysoké teploty vyskytnú na povrchoch, ktorých sa môže používateľ dotknúť pri prevádzke spotrebiča, alebo ak sa ich náhodne dotkne pri zapálení spotrebiča.

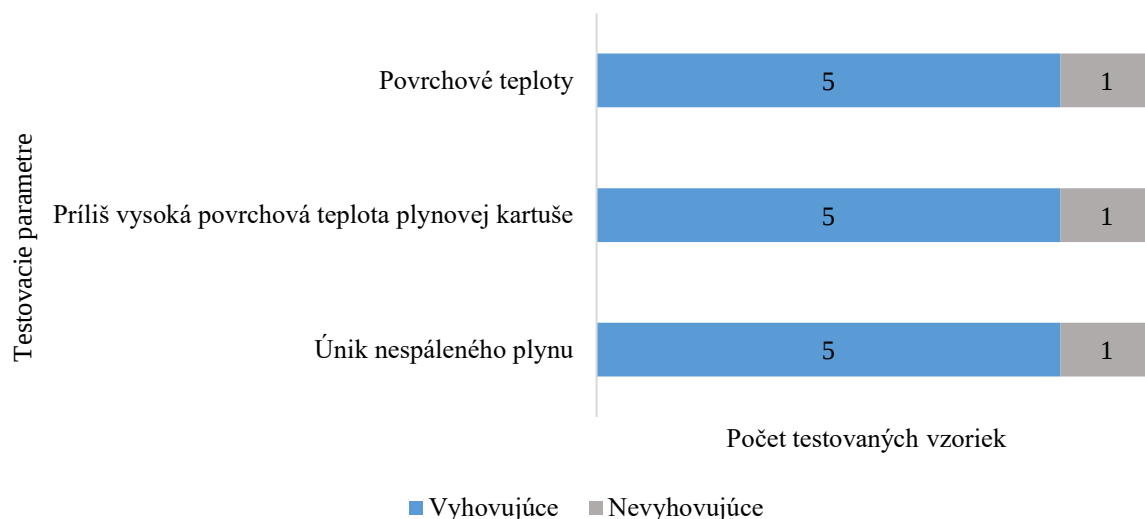
Graf č. 1 - Grafické znázornenie výsledkov testovania technických vlastností plynových varných dosiek pre domáce použitie

Graf č. 2 - Grafické znázornenie výsledkov testovania technických vlastností plynových varných dosiek v karavanoch

Graf č. 3 - Grafické znázornenie výsledkov testovania technických vlastností prenosných plynových varičov

Laboratórium okrem testovania technických vlastností overovalo aj povinné značenie a bezpečnostné upozornenia na spotrebičoch, ako aj pokyny v návodoch na použitie. Ak sa výrobok používa alebo inštaluje nesprávnym alebo nebezpečným spôsobom z dôvodu nesprávnych, neúplných alebo chýbajúcich pokynov, môže to priamo ohroziť zdravie a bezpečnosť používateľa. Celkovo 23 z 25 kontrolovaných plynových varných dosiek a prenosných varičov vykazovalo minimálne jeden nesúlad v uvedených požiadavkách.

Tabuľka 1 - Výsledky kontrol povinného značenia a pokynov pre používateľov, ktoré vykonalo testovacie laboratórium ako súčasť procesu testovania

	Miera nedodržania požiadaviek v % podľa podtypu výrobku		
	Plynové varné dosky pre domáce použitie	Varné dosky na použitie v rekreačných vozidlách	Prenosné plynové variče
Počet testovaných spotrebičov	14	5	6
Označenie a upozornenia na spotrebiči	50% (7/14)	40% (2/5)	50% (3/6)
Informácie na typovom štítku	7% (1/14)	40% (2/5)	-
Označenie a upozornenia na obale	36% (5/14)	80% (4/5)	50% (3/6)
Informácie v používateľskej príručke	93% (13/14)	100% (5/5)	50% (3/6)

Na základe výsledkov testov a posúdenia rizík zúčastnené orgány dohľadu prijali príslušné nápravné opatrenia voči výrobkom, ktoré neboli v súlade s Nariadením (EÚ) 2016/426 a platnými harmonizovanými technickými normami. Výrobky, ktoré nie sú v súlade s predpísanými požiadavkami sa nesmú ďalej sprístupňovať na trhu EÚ.

Rady a tipy pre spotrebiteľov:

- Skontrolujte označenie CE a uistite sa, že obsahuje 4-miestne identifikačné číslo notifikovaného orgánu zapojeného do procesu kontroly výroby vašej plynovej varnej dosky.
- Uistite sa, že varné dosky nemajú žiadne ostré hrany.
- Uistite sa, že váš výrobok obsahuje bezpečnostné upozornenia preložené do slovenského jazyka.
- Dávajte pozor na označenia a bezpečnostné upozornenia. Pred použitím si prečítajte bezpečnostné pokyny/manuál.
- Zistite, od koho nakupujete. Vždy nakupujte výrobky od dôveryhodných predajcov.
- Buďte si vedomí bezpečnostných rizík pre Vás a Vašu rodinu pri používaní plynových varných dosiek a prenosných varičov.
- Skontrolujte pred nákupom, či nejde o nebezpečný výrobok, a to použitím webovej stránky „Bezpečnostná brána EÚ“ ([Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products](#)), kde nájdete všetky zistené nebezpečné výrobky.

ZÁVER

Nevyhovujúce a nebezpečné výrobky vystavujú spotrebiteľov riziku ohrozenia ich bezpečnosti a zdravia a narušajú hospodársku súťaž. Je preto nevyhnutné kontrolovať plnenie všetkých predpísaných požiadaviek, ktoré sa na konkrétny druh výrobku vzťahujú, a ktoré musia byť splnené zo strany výrobcu, pred jeho uvedením na trhu EÚ.

Testy sa uskutočnili v akreditovanom laboratóriu a zamerali sa na tie bezpečnostné požiadavky, ktoré majú najväčší vplyv na bezpečnosť spotrebiteľov. Miera nesúladu počas projektových aktivít bola prekvapivo vysoká, a to napriek tomu, že do typovej skúšky výrobku a kontroly výroby je zapojený notifikovaný orgán.

V rámci projektu SOI odobrala z trhu SR celkovo 2 vzorky. Jednu vzorku plynovej varnej dosky na domáce použitie a jednu vzorku prenosného plynového variča. Obidve vzorky neboli v súlade s predpísanými požiadavkami. Prenosný varič nevyhovel technickým požiadavkám a súčasne nespĺňal požiadavky na označovanie a technickú dokumentáciu. Pri plynovej varnej doske boli zistené nedostatky v sprievodnej dokumentácii.

Kontrolná akcia preukázala, že sa na trhu EÚ sprístupňujú plynové spotrebiče, ktoré nespĺňajú základné požiadavky Nariadenia spotrebičov (EÚ) 2016/426, a to nielen v povinnom označovaní, či v sprievodnej a technickej dokumentácii, ale aj v technickom vyhotovení. Preto SOI bude pokračovať v kontrolách týchto výrobkov na trhu SR aj v budúcnosti.

Ďalšie informácie k medzinárodnému projektu JAHARP2020 sú zverejnené na stránke spoločnosti PROSAFE, ako aj na youtube: https://www.youtube.com/watch?v=QaBTt_hn9AE.